

Van verdeelring tot verblijfsruimte

Een nieuwe visie voor de diepenring

Initiatiefvoorstel 3 juni 2021

GL, PvdA, D66, VVD, CU, 100% en S&S

Een geschiedenis aan visies

Er wordt al lang nagedacht over de Groningse diepenring. In 1998 schreef GroenLinks-raadslid Dick Smit een initiatiefvoorstel met daarin een beknopte visie op de diepenring van de toekomst. In 2000 publiceerden de gezamenlijke buurtverenigingen van het centrum van Groningen 'Een verstopte kransslagader, een zwakker kloppend hart', een visiedocument over de problemen met de diepenring en suggesties tot verbeteringen. Het zijn dergelijke stukken die, na een intensief participatietraject, leidden tot de – door de gemeente opgestelde - gepubliceerde visie op de diepenring 'de Parels en de Ketting' in 2009.

Hoewel de financiering voor de Parels en de Ketting in de loop der jaren is wegbezuinigd en het plan niet meer actief gebruikt wordt door ambtenaren, worden grote delen van het plan toch uitgevoerd. Het plan (dat alleen over de noord- en oostzijde van de diepenring ging) startte vanuit het idee dat er sprake is van een ketting (de stabiele drager dat in alle kanaalvakken aanwezig is: water, kade, rijbaan, verlichting) en parels (die de diepenring op een bepaald gedeelte een eigen karakter en identiteit geven: bijzondere locaties, gebouwen, groene plekken en terrassen).

Het is onze analyse dat met name de parels uit die visie goed gelukt zijn. In het plan uit 2009 was het toevoegen van verblijfsruimte een expliciet doel. In het plan staan dan ook schetsen van Dudok en de verdiepte promenade langs het schuitendiep die niet onderdoen voor de uiteindelijk gekozen ontwerpen. De motie uit 2016 om 100 parkeerplekken te laten verdwijnen ten behoeve van de openbare ruimte speelt hierin een belangrijke rol. Ook het Schouwburgplein krijgt een upgrade en de Ossenmarkt volgt later dit jaar.

Van de 'kettinggedachte' is in onze ogen te weinig terechtgekomen. Op de toevoeging van een fietsstrook op de oostelijke diepenring na (de noordelijke diepenring volgt later dit jaar) is het niet gelukt om de diepenring een eenduidige uitstraling te geven. Dat heeft voor een groot deel te maken met één uitgangspunt: de diepenring moest een verdeelring voor autoverkeer blijven. Hoewel dit in de context van 2009 goed te begrijpen is, legt de verkeersfunctie een groot beslag op de beschikbare ruimte, waardoor er weinig overblijft voor structurele verbeteringen.

12 jaar later, een nieuw kader

De visie op de diepenring uit 2009 is inmiddels verouderd en wordt niet meer gebruikt. Dat betekent echter niet dat de gemeente geen nieuwe plannen en ideeën heeft over de diepenring. Het valt onze fracties op dat er in verschillende beleidsplannen veel aandacht uitgaat naar de diepenring. Een bloemlezing:

In de door het College voorgestelde **concept mobiliteitsvisie** staat het verbeteren van de Groningse leefkwaliteit voorop. Mobiliteitsbeleid is geen doel op zich, maar dient hogere doelen zoals verwoord in de gemeentelijke omgevingsvisie: een sociale en gezonde gemeente, een duurzame en emissievrije gemeente met aantrekkelijke openbare ruimte. In de concept mobiliteitsvisie wordt gesproken over een geheel nieuwe functie voor de diepenring: “De diepenring is straks alleen nog bedoeld om de omliggende buurten te bereiken en de parkeergarages die niet bij de aanrijroutes liggen, zoals Forum Groningen en Ossenmarkt. Zo ontstaan er kansen om een bijzondere verblijfsomgeving te creëren, met meer beleving van het water, terrassen en meer ruimte voor de fiets en voetganger.”

In de concept-mobiliteitsvisie wordt ook al gesproken over hoe dit er concreet uit kan komen te zien. De snelheid op de gehele diepenring gaat van 50 km/uur naar 30 km/uur. Daarnaast komt er een knip voor het autoverkeer bij Dudok, op de Stationsweg en op de Winschoterkade en wordt de buscorridor over de oostelijke diepenring, vanwege de gewenste verblijfskwaliteit, op termijn verlegd naar de Oostersingel. Tenslotte moet de diepenring zeer fietsvriendelijk worden ingericht.

In het **Groenplan Vitamine G** staat dat groen nooit te ver weg mag zijn van inwoners en makkelijk te bereiken moet zijn. In het plan wordt onder andere gewerkt aan het aanbrengen van een aantal nieuwe boomstructuren net buiten de diepenring. Ook wordt het winnende ontwerp van Dudok aan het diep aangelegd en wordt er gewerkt aan een inrichtingsvoorstel voor de ontbrekende schakels in de 17e -

eeuwse groene diepenring. Ook wordt er gekeken naar een nieuwe, groenere, inrichting van het Schouwburgplein en het Damsterplein.

In de **Watervisie** staat dat er gestreefd wordt naar het verbeteren van de inrichting op en direct langs het water. Toegankelijkheid, beeldkwaliteit en contact met het water zijn daarbij belangrijk. Dat geldt in de eerste plaats voor de diepenring, waar uitbreiding van de binnenstad gewenst is. Daarbij past meer contact met het water, meer verblijfskwaliteit op en aan het water. Het water moet 'van iedereen' worden. In de nieuwe stadsruimtes (hierna besproken) wordt daarnaast gesteld dat een doel voor de lange termijn is om de diepenring op zwemwaterkwaliteit te krijgen. Niet alleen om in te zwemmen, maar ook om naar te kijken; als het water beter wordt verbonden met de publieke ruimte moet het ook schoon zijn. Wonen op het water is een volwaardige manier van wonen, die sinds 2020 door bestemmingsplannen voor verschillende kanaalvakken geborgd wordt. In het **Groninger Water en Rioleringsplan** wordt ernaar gestreefd het aantal overstorten te verminderen, wat goed is voor de waterkwaliteit.

In de **Parkeervisie** staat dat de gemeente wat betreft de diepenring kiest voor minder blik op straat en dus voor minder parkeerplaatsen. Daar staat namelijk winst in ruimtelijke kwaliteit tegenover. Volgens de parkeervisie moet er een integrale afweging gemaakt worden, waarbij ervoor gekozen is niet altijd in de directe omgeving in de parkeerbehoefte te voorzien.

In de **Leidraad voor de binnenstad** (nieuwe stadsruimtes) wordt gesteld dat de diepenring in de toekomst niet meer de rand van de binnenstad is, maar een verbindend element met routes en programmering. Deze verdient daarom een opwaardering als belangrijke stadsstructuur waar onder andere ruimte is voor vergroening en meer beleving van het water. Delen van de diepenring zijn voorzien van prachtige bomen, maar deze zijn wel kwetsbaar voor boomziektes en/of stormen en dus niet overal toekomstbestendig. Er moet een variatie in boomsoorten komen, die bestand zijn voor het klimaat nu en in de toekomst. De zuidelijke buitenring (het Verbindingskanaal) biedt kansen om een toegankelijke parkachtige oever te maken. De diepenring kan een belangrijke structuur worden voor sport en spel. Met name de ruimtes die er aan grenzen, zoals de Ossenmarkt, het Damsterplein en de Daktuin Westerhaven.

In de **Economische Agenda** wordt niet specifiek over de diepenring gesproken, maar wel over de veranderende rol van de binnenstad: De binnenstad is al lang geen plek meer waar alleen winkelen centraal staat, het is veranderd van een 'place to buy' naar een 'place to be'. Opvallend is dat toerisme/vermaak steeds vaker aangevoerd wordt als reden om de stad te bezoeken (9%). Ten slotte kent **Groningen Gezond** twee uitgangspunten die van toepassing kunnen zijn op de diepenring. Een eerste voorwaarde voor een gezonde leefomgeving is het bereikbaar maken van groen (voor een betere luchtkwaliteit, verkoeling bij hitte en een hogere biodiversiteit, waardoor het algemeen welzijn wordt verhoogd). Een tweede voorwaarde is het creëren van aantrekkelijke ontmoetingsplekken in de openbare ruimte om samen te komen, te sporten, te spelen en te recreëren.

Begin 2020 werd het initiatiefvoorstel **Spelen in de binnenstad** aangenomen. Hierin staat dat er meer aandacht moet zijn binnen het gemeentelijk beleid voor spelen en spelaanleiding in de binnenstad om zo de verblijfskwaliteit te verhogen voor de bezoekers van de binnenstad. In het **Meerjarenprogramma Sport en Bewegen** staat dat de ambitie is om onze wijken, buurten en dorpen zo in te richten dat iedere inwoner lage drempels ervaart om te sporten, spelen, bewegen en elkaar te ontmoeten in de openbare ruimte.

In de uitvoeringsagenda **klimaatbestendig Groningen** zijn het voorkomen van wateroverlast en hittestress en het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit belangrijke doelen. Door inwoners die gevraagd werd naar welke plekken in de gemeente die, door middel van ontstening en vergroening, klimaatbestendiger moeten worden ingericht, werden vooral winkelcentra, bedrijventerreinen, de binnenstad en het stationsgebied genoemd.

Ten slotte zijn er nog een aantal specifieke gebieden die ontwikkeld (gaan) worden. Op dit moment wordt er gewerkt aan Dudok aan het Diep en de vergroening van het Schouburgplein. Aan het Verbindingskanaal wordt er gewerkt aan de **Groninger Spoorzone**, waarbij aan de noordzijde van het station het busstation verdwijnt en er een betere verbinding moet ontstaan met de binnenstad over de Werkmanbrug.

Acti
Go to

De diepenring: een groene verblijfplaats

De coronacrisis heeft ons geleerd dat bereikbaar groen belangrijker is dan ooit. Uit de basismonitor van vóór de coronacrisis bleek al dat inwoners van de binnenstad en omliggende wijken zwaar ontevreden zijn over de inrichting van de openbare ruimte en de nabijheid van groen. De drukte in het Stadspark, het Noorderplantsoen en andere verblijfsruimten doen vermoeden dat de noodzaak voor verblijven in het groen alleen maar is toegenomen.

De diepenring lijkt de uitgelezen plek om een verbeterslag te maken. Of, zoals het gesteld wordt in de gemeentelijke Leidraad voor de Binnenstad: “De grootste kansen voor de binnenstad die geen onderdeel zijn het uitvoeringsprogramma, bevinden zich op, aan of buiten de diepenring. Terwijl op lange termijn de gehele structuur van de diepenring zou kunnen worden omgevormd tot een

betekenisvolle open ruimte voor de stad, is er een aantal plekken die mogelijk al eerder getransformeerd kunnen worden, als voorproefje voor het grotere geheel.”

Het grotere geheel. Daar moeten we mee bezig. De bestaande beleidsplannen zijn stuk voor stuk helder: de diepenring gaat een van de belangrijkste verblijfslocaties van de stad worden. Het wordt er groener, rustiger, gezelliger. Onze fracties vrezen echter voor een ‘postzegelaanpak’: alle individuele projecten worden prachtig, maar de samenhang ontbreekt. Zonder een visie op het grotere geheel bestaat er een risico dat geweldige kansen gemist worden.

De mobiliteitsvisie voorziet een volledig andere ruimtelijke invulling van de diepenring, maar hoe doen we dit op zo’n manier dat het er fijn wordt om te verblijven, recreëren en sporten? Een rijbaan afsluiten zodat er op de kade van de noordelijke en oostelijke diepenring gewandeld kan worden? Wat doen we met de vrijgekomen ruimte door een knip in de stationsweg?

In het groenplan staan prachtige ambities over het vergroenen van de diepenring, maar hoe vlieg je dit aan zonder na te denken over mobiliteit en parkeren voor direct omwonenden en bezoekers van de binnenstad? In de leidraad van de binnenstad wordt gesteld dat de diepenring in de toekomst niet meer de rand van de binnenstad is maar een verbindend element, maar hoe krijgt dat vorm? Gele steentjes? Hoe gaan we om met wonen op en bij het water? En welke rol krijgt sport? En horeca?

In de ogen van onze fracties is bij de transformatie van verdeelring tot verblijfsruimte een integrale benadering noodzakelijk. Er is een lang termijnvisie nodig waardoor elke ingreep met een duidelijk samenhangend doel voor ogen wordt genomen. Integraliteit betekent ook dat het gehele gebied rondom de binnenstad meegenomen wordt: Dus ook de westelijke diepenring en het zuidelijke verbindingskanaal (dat technisch gezien geen diep is).

Conclusies

1. Wij denken dat het essentieel is om de **gehele ring van water om de binnenstad** in de visievorming mee te nemen, dus ook het verbindingskanaal – al is dat historisch gezien geen ‘diep’ – vanwege de herontwikkeling van de Noordzijde van het stationsgebied.
2. Wij denken dat het essentieel is om oude functies los te laten: denk niet van uit de functies die de ring nu heeft, maar **vanuit een wenselijke invulling voor openbaar gebied zoals staat opgetekend in de bestaande beleidsplannen van de gemeente**: groen, klimaat-adaptief, met veel ruimte voor aangenaam verblijf voor mensen, maar ook plant en dier, aantrekkelijk voor ontspanning en voor kleine negotie.
3. **Maak de ketting tot leidraad, niet de parels.** Het idee van ketting en parels leidt tot losse projecten, die elk voor zich fraai kunnen zijn, maar onderling geen verbinding hebben. Denk vanuit het verbinden, denk vanuit het omringen van de binnenstad met een groene gordel van koelte, ontspanning en prettige reuring.
4. De vele individuele plannen in de verschillende meerjarenplannen en uitvoeringsprogramma’s zijn veelbelovend, maar kunnen beter ontwikkeld en uitgevoerd worden vanuit een **integrale, gebiedsgerichte aanpak**.

Besluitpunten

De raad besluit:

- Het College te verzoeken om een integrale visie voor de diepenring te ontwikkelen met als basis de uitgangspunten die zijn opgenomen in het reeds bestaande beleid en de vier conclusies van dit initiatiefvoorstel
- Hierbij zowel direct op- en omwonenden, belangenorganisaties als andere inwoners van de gemeente te betrekken
- In kaart te brengen wat de uitvoeringskosten van deze nieuwe visie zijn en welke budgetten daarvoor beschikbaar zijn.

Jasper Been
GroenLinks

Rik van Niejenhuis
PvdA

Tom Rustebiel
D66

Jasper Boter
VVD

Tessa Moorlag
ChristenUnie

Hans Moerkerk
100% Groningen

Steven Bosch
Student&Stad